

Beleidsplan Stichting Drukkerijmuseum Meppel

1. Algemeen

1.1 Beleidsplan

Dit beleidsplan is een document waarin het Stichtingsbestuur van het Drukkerijmuseum voor de periode 2012 - 2016 plannen formuleert en aangeeft hoe het die plannen wil realiseren. Het beleidsplan wil concreet richting geven aan het toekomstig handelen van het museum.

1.2 Waarom een beleidsplan?

Het Drukkerijmuseum is zich bewust van zijn verleden en zijn ontwikkeling. Dit draagt bij tot concreet handelen en beleidsontwikkelingen. Zo moet volstrekt helder worden wat het museum wil bereiken: hoe en met welke middelen en op welke termijn het museum zijn ambities denkt te realiseren.

1.3 De historie van het Drukkerijmuseum Meppel

Meppel is van oudsher een handelsstad en overslagplaats, waar zich vooral veel schippers vestigden die in de turfvaart hun bestaan vonden. Door de gunstige ligging aan veel waterwegen ontstond er een levendige handel, die op zijn beurt weer zorgde voor de vestiging van andere beroepsgroepen en bedrijven.

Zo kwamen er ook drukkers naar Meppel om er hun beroep uit te oefenen. In 1695 vestigde zich hier Jan Lensink uit Amsterdam, de eerste drukker in Drenthe. Lensink kwam in 1695 als boekbinder naar Meppel, werd later ook boekverkoper en begon pas aanwijsbaar met drukken rond 1714. Vier generaties traden op als landschapsdrukker. Hun producten zijn nog overal in Drenthe te vinden.

In navolging van de familie Lensink, hebben vele anderen zich in Drenthe bezig gehouden met het grafische vak. In Meppel zijn nu nog veel grafische bedrijven actief. Niet voor niets geldt hier de titel Meppel Drukkersstad. De Stichting Grafisch Museum Drenthe is in 1985 opgericht. Op 22 mei 1986 is het Grafisch Museum Drenthe officieel geopend. Reeds in december 1985 aanvaardde Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard de uitnodiging beschermheer te worden. Tijdens een bezoek aan het museum, op 6 oktober 1986, schreef de prins de volgende tekst:

"Met mijn beste wensen voor dit museum dat werkelijk prachtig is. Ik ben blij Beschermheer te mogen zijn!"

In 1995 is de naam omgedoopt in Drukkerijmuseum Meppel. Deze titel voldoet meer aan de doelstelling van het museum, namelijk inzicht geven in de rijke geschiedenis van de drukkunst. Het Drukkerijmuseum Meppel is gevestigd in een monumentaal pakhuis midden in het fraaie centrum van de stad.

2. DE INLEIDING VAN HET BELEIDSPLAN

2.1 Aanleiding voor het beleidsplan

Dit beleidsplan is :

- het kader waarbinnen gestalte wordt gegeven aan het beleid van het museum.
- de toetssteen voor het gevoerde beleid.
- de handleiding voor medewerkers.
- om te kunnen voldoen aan de herijkingeisen voor opname van het museum in het Nederlands Museumregister. De Nederlandse Museumvereniging (NMV) en het Landelijk Contact voor Museumconsulenten (LCM) hebben een kwaliteitskeurmerk voor musea ingevoerd. Een van de basiseisen om in dit 'Museumregister' te worden opgenomen is het eens in de vijf jaar opstellen van een beleidsplan.
- een presentatiemiddel, bijvoorbeeld bij het verwerven van financiële middelen via subsidies, donaties en sponsoring, bij overheden, fondsen, stichtingen, sponsors en vriendenorganisaties.

In dit beleidsplan komen alle aspecten van het museum als bedrijf aan de orde. Naast een beschrijving van de actuele stand van zaken wordt een visie op de toekomst gegeven.

2.2 ICOM-definitie en missie

Het gaat hier om een beleidsplan van een museum.

'Een museum is een permanente instelling in dienst van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.' (ICOM 1974).

Sinds de oprichting in 1986 is het museum lid van de Nederlandse Museumvereniging.

Vervolgens is dit lidmaatschap om onduidelijke redenen rond 2005 beëindigd. Vanaf 1992 is het Drukkerijmuseum eveneens lid van de Federatie Drentse Musea en Oudheidkamers, (nu: het Platform Drentse Musea).

MISSIE

De missie is: het voor het nageslacht behouden, beheren en tentoonstellen van de collectie welke betrekking heeft op de ontwikkeling van de boekdrukkunst, zoals deze in de loop der eeuwen heeft plaatsgevonden. Daarnaast wil het museum de bestaande collecties selectief uitbreiden. Collecties en materialen kunnen voor studiedoeleinden gebruikt worden, hetgeen van groot belang is voor de lokale, nationale en internationale geschiedenis.

DOELSTELLING

De doelstelling van de Stichting Drukkerijmuseum Meppel, zoals vermeld in de statuten, luidt als volgt:

- de stichting stelt zich ten doel de waardevolle traditie van vijf eeuwen boekdrukkunst, als visuele communicatievorm en als kunstuiting te bewaren en gestalte te geven, alsmede om de grafische techniek in de ruimste zin bekendheid te geven.
- De stichting tracht dit doel te bereiken door:
 - a) het stichten en in stand houden van een grafisch historisch museum.
 - b) het tentoonstellen, permanent of tijdelijk, van machines, gereedschappen en producten betrekking hebbende op het grafisch ambacht en de grafische traditie.
 - c) het verzamelen, in eigendom verkrijgen en respectievelijk beheren van historische authentieke grafische gereedschappen, apparatuur en producten.
 - d) alle andere wettige middelen, die tot het doel van de stichting dienstig kunnen zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

2.3 Doelstellingen voor de toekomst

De doelstellingen voor de toekomst zijn met betrekking tot:

- *Behoud en registratie*
Nieuwe aanwinsten direct na ontvangst conserveren en invoeren in bestaand registratiesysteem (eigen database). In de toekomst zal zo mogelijk aansluiting gezocht worden bij landelijke ontwikkelingen en programma's.
- *Collectie*
Uitbreiden van de collecties door selectief aankoopbeleid en door schenkingen.
- *Deskundigheid*
Het stimuleren van de museale deskundigheid door middel van de vrijwilligers en staf opleidingen te laten volgen op het gebied van beheer, registratie en documentatie, behoud en beheer, publiek en presentatie. Het bestuur zal in samenwerking met de manager een opleidingsplan opstellen dat in het eerste kwartaal van 2012 gereed dient te zijn. Medewerkers stimuleren hun deskundigheid te vergroten en het opleiden van een jongere generatie om te voorkomen dat ambachtelijke kennis verloren gaat. Daarbij moet gedacht worden aan het handzetten, machinezetten, drukken op de historische drukpersen, (hand)boekbinden en papier scheppen.
- *Educatie*
Uitbreiden en actueel houden van educatief materiaal.
- *Financiële middelen*
Doorgaan met het voeren van het huidige sobere beleid. Voor kostbare activiteiten eerst fondsen werven.
- *Huisvesting*
Het in goede conditie houden van het monumentale pand aan de Kleine Oever in samenspraak met Monumentenwacht Drenthe.
- *Medewerkers*

Door actief te werven het medewerkersbestand, bestaande uit vrijwilligers, op peil te houden.
Door middel van gezamenlijke bijeenkomsten de saamhorigheid en de betrokkenheid bij het museum te vergroten.

- *Presentatie*

Door jaarlijks nieuwe thema's en wisselende presentatievormen aan te bieden het museum aantrekkelijk te houden voor bezoekers.

- *Publiek*

Door gerichte PR-activiteiten bezoekers de weg naar het museum te wijzen.

- *Tentoonstellingen*

Het organiseren van tentoonstellingen op het gebied van grafische kunst, in de breedste zin van het woord.

3. DE COLLECTIE

3.1 Algemeen

Het Drukkerijmuseum Meppel richt zich erop een overzicht te geven van de ontwikkeling van de boekdrukkunst vanaf de aanvang tot ongeveer 1960. Na dat jaartal deed de automatisering zijn intrede binnen de grafische wereld en verdween langzaam maar zeker het ambachtelijke aspect van deze beroepsgroep.

Het museum stelt zich ten doel juist dit ambachtelijke aspect van het grafisch gebeuren te blijven belichten door een **levend** museum te creëren. Dit wil zeggen, dat een groot deel van de collectie - de machines - draaiend aan het publiek worden getoond.

3.2 Collectiebeschrijving

De collectie bestaat uit een groot aantal machines, gereedschappen en materialen welke gebruikt wordt voor het vervaardigen van drukwerk. Dit bestrijkt het totale proces. Het vervaardigen van papier, het zetten van letters, het drukken van de tekst en het inbinden van het eindproduct.

3.2.1 Kerncollectie

Deze bestaat uit:

- a) een verzameling machines, gereedschappen en materialen t.b.v. de vervaardiging van papier (het zogenaamde scheppen van papier).
- b) een verzameling machines, gereedschappen en materialen t.b.v. de vervaardiging van de drukvorm (de zetterij, het handmatig zetten van houten en loden letters), tot het machinaal vervaardigen van zetsel, zowel in lood als het prille begin van fotografisch zetwerk.
- c) een verzameling machines, gereedschappen en materialen t.b.v. de vervaardiging van lithografisch drukwerk (de zogenoemde steendrukkerij).
- d) een verzameling machines, gereedschappen en materialen t.b.v. de vervaardiging van drukwerk (de drukkerij, vanaf hoogdruk tot aan het begin van offsetdruk).
- e) een verzameling machines, gereedschappen en materialen t.b.v. de vervaardiging bindwerk (de handboekbinderij).
- f) een uitgebreide collectie van boeken, artikelen en publicaties over de vervaardiging van en de geschiedenis van de drukkunst.
- g) producten en kunstuitingen (zeefdrukken, steendrukken, etsen e.d.).

Hiertoe wordt eveneens gerekend:

- h) de permanente expositie “De mens en zijn Tekens”, die een beeld geeft van de ontwikkeling van het Schrift, van de eerste tekens van de oermens tot het ons bekende alfabet. Die ontwikkeling is essentieel geweest voor de menselijke communicatie. De uitvinding van de boekdrukkunst maakte kennis en wetenschap toegankelijk voor velen.

3.2.2 Collectiehistorie

In december 1984 kwamen werkgevers en werknemers uit de grafische wereld bijeen om de oprichting van een museum te bespreken. De initiatiefnemer van dit plan was de heer J.P. Giethoorn met als belangrijke partner de heer J.W.N. Nefkens. Op dat moment werkten in Meppel zo'n zevenhonderd mensen bij vijftien verschillende grafische bedrijven. Vandaar dat men Meppel wel de 'Drukkersstad' noemde.

Er veranderde in die tijd veel in de grafische wereld. Men ging bijvoorbeeld over van het zetten in lood naar fotografisch zetten; en van hoogdruk naar offset. Veel verouderde machines werden vervangen door moderne exemplaren en men wilde graag een aantal bijzondere objecten uit de grafische wereld blijvend bewaren.

Op 1 december werd een stichtingsbestuur opgericht dat zich ten doel stelde:

'De waardevolle traditie van vijf eeuwen boekdrukkunst als visuele communicatievormen als kunstuiting te bewaren en gestalte te geven, alsmede om de grafische techniek in de ruimste zin bekendheid te geven'.

Het stichtingsbestuur bestond uit de volgende personen:

- voorzitter - J.P. Giethoorn, K.V.G.O.
- secretaris/penningmeester - P. Oosterhof, V.V.V. Meppel
- leden: A.C. Hendriksen, K.V.G.O. - G.J. van Eden, K.V.G.O. - H. Beuker, Schouwborg, Meppel - H.T.M. Visscher, Druk en Papier - D. Vinke, Grafische Bond CNV - J.J. Heij, Provinciaal Museum Assen.

Voor de aankoop van het monumentale pand aan de Kleine Oever 11 werd de volgende procedure gevolgd.

Werknemers in de grafische industrie in Meppel doneerden de opbrengsten van hun overuren in een apart fonds. Dit bedrag werd door de werkgevers verdubbeld. In plaats van de beoogde fl. 150.000,00 haalde men fl. 175.000,00 bijeen.

Vervolgens stelde de gemeente Meppel zich garant voor fl. 150.000,00.

Met behulp van een renteloze lening van fl. 250.000,00 gedurende tien jaar, kon men vervolgens overgaan tot de aankoop van het monumentale pand aan de Kleine Oever 11. Deze lening werd beschikbaar gesteld door de Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij.

Op 30 mei 1986 werd het stichtingsbestuur eigenaar van het pand en toen betaalde men er fl. 390.000,00 voor. Momenteel rust er nog een hypotheek op het onderkomen van € 80.000,00 met een jaarlijkse rente van 4%.

Vanaf 28 januari 1998 is het gebouw een rijksmonument en staat het onder toezicht van Monumentenwacht Drenthe.

In mei 1986 werden machines en andere objecten uit de grafische wereld in het inmiddels gerestaureerde onderkomen, opgesteld. Dit vond plaats onder leiding van Jan Nefkens. De meeste voorwerpen werden door Meppeler grafische bedrijven geschonken. Een beperkt deel kwam van buiten Meppel. Daarnaast werden er ook grafische objecten in bruikleen gegeven.

Op 22 mei 1986 vond de officiële opening van het Grafisch Museum Drenthe plaats door mevrouw D. van As-Kleijwegt, gedeputeerde van de provincie Drenthe.

In december 1985 aanvaardde prins Bernhard de uitnodiging om beschermheer van het museum te worden. Op 6 oktober 1986 bracht hij zelfs een bezoek aan het Grafisch Museum.

In het gastenboek schreef hij toen: *Met mijn beste wensen voor dit museum, dat werkelijk prachtig is. Ik ben blij Beschermheer te mogen zijn*.

In 1995 is de naam van het museum veranderd in Drukkerijmuseum Meppel. Deze titel komt meer tegemoet aan de doelstelling van het museum, namelijk inzicht geven in de rijke geschiedenis van de drukkunst. Vanaf de oprichting van het museum in 1986 tot heden is het een 'levend' museum. Vrijwilligers die in de grafische industrie hebben gewerkt, demonstreren het zetten van teksten of het machinezetten, alsook het drukken ervan. Daarnaast laat men papier scheppen zien en is er een afdeling lithografie en handboekbinderij.

3.2.3 Indeling in deelcollecties

Zoals reeds hiervoor beschreven is de collectie van het museum onder te verdelen in een 7-tal deelcollecties, namelijk:

- a) papier maken
- b) zetten
- c) fotolithografie
- d) drukken hoogdruk, steendruk en offset
- e) handboekbinden
- f) bibliotheek
- g) kunstcollectie

3.2.4 Herkomst en eigendom van de collectie

Het grootste gedeelte van de collectie is eigendom van het museum en is verkregen door aankoop en schenking. Slechts enkele stukken van de collectie zijn in bruikleen gegeven en zijn als zodanig herkenbaar in de inventarisregistratie.

3.2.5 Cultuurhistorische waarde

Ambachtelijke werkzaamheden, zoals papierscheppen, lithograferen, handmatig zetten, drukken en het handmatig inbinden van boeken zijn uitstervende beroepen. Het museum wil deze activiteiten bewaren voor de toekomst en door middel van opleiding van vrijwilligers deze activiteiten blijvend onder de aandacht van de nieuwe generaties brengen. Het is van groot historisch belang dat de geschiedenis en de ontwikkeling van het grafische vak in al zijn facetten bewaard blijft. Hiervoor is een apart museum op zijn plaats. Het museum levert een speciale bijdrage aan het culturele klimaat van de omgeving, hetgeen nog wordt versterkt door het organiseren van tentoonstellingen, evenementen en het geven van cursussen.

3.3. Collectieregistratie, documentatie en onderzoek

3.3.1 Registratie

De gehele collectie van het Drukkerijmuseum is geregistreerd, zowel op kaart als digitaal . De noodzaak om de collectieregistratie te digitaliseren conform de SPECTRUM-N: Standaard voor collectiemanagement in musea, wordt onderkend. Daarom zal een aantal medewerkers van het Drukkerijmuseum daartoe een opleiding ontvangen. De kerncollectie zal halverwege 2012 geheel in een database (zoals bijv. Adlib) worden ingevoerd en het overige deel van de collectie eind 2012. Dit zal plaatsvinden door een werkgroep van management en vrijwilligers van het museum

3.3.2 Bibliotheek

In de bibliotheek op de bovenste verdieping van het museum bevindt zich de beschikbare documentatie. Deze omvat circa 2500 titels van boeken, tijdschriften, artikelen, alsook foto's en andersoortige grafische uitingen. Al het beschikbare documentatiemateriaal is digitaal vastgelegd . Deze gegevens zullen op termijn omgezet worden naar een databaseprogramma dat speciaal hiervoor ontwikkeld zal worden. De bibliotheek is op afspraak toegankelijk voor bezoekers en het museum is voornemens om deze collectie via internet doorzoekbaar te maken.

3.3.3 Onderzoek

Onderzoek is gericht op het verwerven van kennis voor de uitoefening van museale taken en om bijvoorbeeld tentoonstellingen, evenementen en cursussen voor te bereiden.

3.4 Behoud en beheer

Aan het behoud en beheer van de collectie wordt de nodige aandacht besteed door een werkgroep van management en vrijwilligers.

3.4.1 Passieve conservering

Het historische pand waarin het Drukkerijmuseum is gehuisvest, verkeert in goede staat en vergt jaarlijks onderhoud. Dit vindt plaats in nauwe samenwerking met Monumentenwacht Drenthe. Regelmatig wordt de bouwkundige staat van het onderkomen gecontroleerd en daar waar nodig onderhoud gepleegd. Tijdens de sluitingsperiode wordt de temperatuur van elke ruimte op niveau gehouden. Tevens wordt de temperatuur en luchtvochtigheid door middel van een thermohygrometer regelmatig gecontroleerd.

3.4.2 Actieve conservering

Aan conservering en onderhoud van de collectie wordt veel aandacht besteed. Daartoe is een Technische Commissie ingesteld die zich bezighoudt met onderhoud en reparaties van machines, gereedschappen en materialen. De gebruikte machines moeten, vooral omdat deze regelmatig in

gebruik zijn, gesmeerd en nagezien worden. Zo nodig worden er reparaties uitgevoerd. Voor iedere machine is een onderhoudsschema aanwezig.

3.4.3 Collectievorming

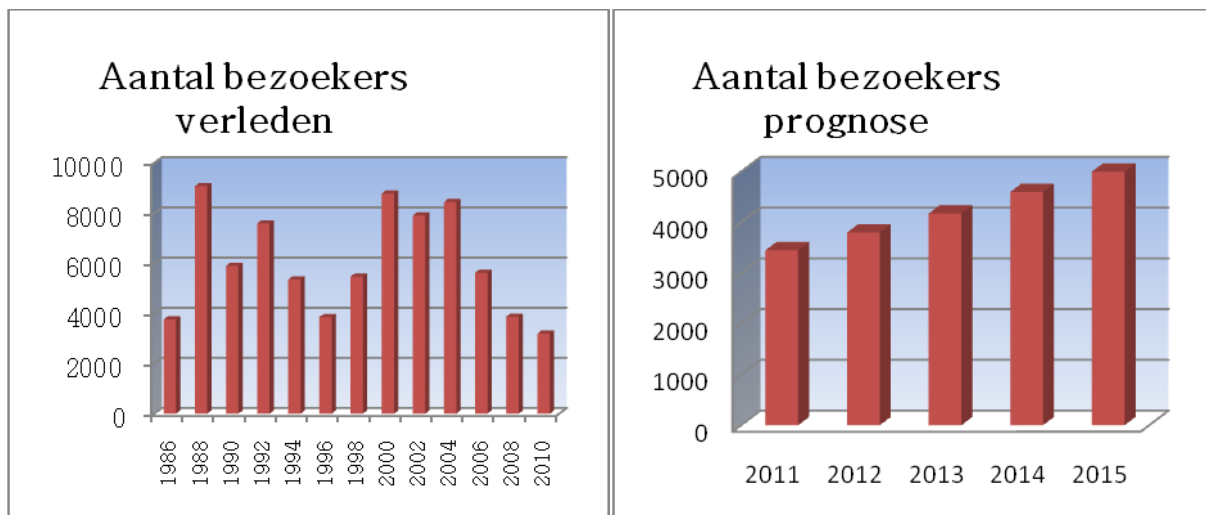
De collectie groeit door selectief aan te kopen en door schenkingen. Uit het hele land worden stukken aangeboden, waaronder vaak unieke exemplaren. Het museum heeft ook op dit gebied een belangrijke functie. Aankopen worden alleen gedaan indien het een artikel betreft dat bijzonder is voor de collectie. Bij schenkingen worden ook ‘dubbele’ exemplaren geaccepteerd voor zover er plaats is.

4. HET PUBLIEK

4.1 Algemeen

Na de opening in 1986 van het Drukkerijmuseum was er meteen veel belangstelling voor het grafisch erfgoed. Dit vertaalde zich in bezoekersaantallen die opliepen tot ruim 8000 betalende gasten. In de afgelopen jaren zien wij helaas een kentering in de bezoekersaantallen. In 2010 ligt het bezoekersaantal rond de 3200 per jaar. De reden voor deze teruggang is vermoedelijk onder meer de toename van het aantal grafische musea in Nederland en de huidige economische ontwikkeling. Uit analyse blijkt dat vooral het aantal bezoeken van groepen sterk is teruggelopen. Vanaf 2011 zal het beleid erop gericht zijn om deze groepen door middel van gerichte PR-activiteiten opnieuw te benaderen. Daartoe worden busmaatschappijen, ouderenbonden e.d. door middel van een mailing benaderd. Tevens zal er samenwerking gezocht worden met scholen en (grafische) opleidingen om tot verdere uitbouw van de activiteiten te komen.

De doelstelling van het museum zal erop gericht zijn in de komende jaren het aantal bezoekers jaarlijks met ten minste 10% te laten groeien, zodat in 2015 het aantal bezoekers rond de 4500 per jaar komt te liggen. Het bezoekersaantal is van groot belang voor het museum, omdat het museum voor een deel zijn inkomsten verkrijgt door de opbrengsten uit entreegelden, winkelverkoppen en verkoop van koffie/thee, etc.

4.2 Samenstelling van het publiek

Het museum is het gehele jaar geopend van dinsdag tot en met zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen en speciale gelegenheden is het Drukkerijmuseum ook op andere tijden geopend. Deze laatste mogelijkheid vindt alleen op afspraak plaats. Het Drukkerijmuseum is één van de weinige “slechtweervoorzieningen” en vervult als zodanig een belangrijke rol in de Meppeler samenleving en daarbuiten.

- Groepen kunnen gedurende het gehele jaar ook buiten de reguliere openingstijden terecht in het Drukkerijmuseum. Deze groepen of gezelschappen kunnen onder meer bestaan uit: buurtverenigingen, families, vrouwenverenigingen, ouderengroepen of personeelsverenigingen. Deze gezelschappen zijn vooral afkomstig uit de drie Noordelijke provincies.
- Ook richt het museum zich op het fietsend en wandelend publiek, zowel individueel als in groepsverband. Drenthe profileert zich als fietsprovincie. Regelmatig wordt het museum opgenomen in een wandel- of fietsroute.
- Gedurende de zomermaanden komen veel dagtoeristen. Dit zijn vakantiegangers die op campings of bungalowparken verblijven in de regio.
- Kinderen komen vooral uit Meppel of de directe omgeving van de stad. Meestal komen deze bezoekers in schoolverband of met hun ouders.

4.3 Publieksactiviteiten

4.3.1 Presentatie van de collectie

De kracht van het Drukkerijmuseum ligt vooral in het feit dat veel van de machines, door vrijwilligers bediend, werkend te bezichtigen zijn, waardoor het museum een dynamisch karakter krijgt. Daarnaast wordt het specifieke karakter van het Drukkerijmuseum ondersteund door ambachtelijke activiteiten. Enkele voorbeelden zijn: papierscheppen, letterzetten en het demonstreren van steendruk. Verder worden gereedschappen en boeken tentoongesteld in vitrines, die op diverse afdelingen te vinden zijn.

Ten slotte is er de mogelijkheid voor bezoekers om via beeldschermen die op de afdelingen zijn opgesteld, de handelingen van diverse grafische werkzaamheden te zien. De dvd's van de diverse deelproducties zijn in 2010 gemaakt, met als voornaamste reden, dat er op termijn wel eens onvoldoende ambachtsslieden zouden kunnen zijn om hun specifieke vaardigheden te demonstreren. Met behulp van deze dvd's krijgt men toch een goede indruk van de grafische activiteiten.

4.3.2 Tentoonstellingen

Het museum organiseert jaarlijks (tijdelijke) tentoonstellingen van grafisch werk afkomstig uit de eigen collectie. Daarnaast worden ook grafische kunstenaars en andere ontwerpers van beeldende kunst benaderd om in het Drukkerijmuseum te exposeren. Incidenteel wordt er beeldmateriaal van historische of actuele situaties tentoongesteld.

Tentoonstellingen van de afgelopen periode waren onder meer:

Zhongnai: houtsneden en lithografieën

Reinder Homan etsen/litho's

Bouwplaten uit de verzameling van Hans Bakker

Poëzie albums
'De Meppeler Joden' 1940-1945
Verboden drukwerk
Jan Jans en de kinderen (Jan Kruis)
Grafisch werk van lln van Stad en Esch
Ot en Sien (Cornelis Jetses)
Drukwerk als weggevertjes
200 jaar lithografie
Elfstedentocht in -Druk
Koppermaandagprenten
De Meppeler Driehoek (fototentoonstelling)
vader/zoon G. van de Hulst (incl. ruilbeurs)
Gedrukt geld...
Nijntje - Dick Bruna
Jan Mensinga - steendruk
Agatha Koers - tekeningen en litho's
Jan van Os - overzicht
Poststempels Meppel in druk

Vanaf 1 oktober 2010 stonden de volgende exposities op de rol:
Max Velthuijs/Kikker is een Kanjer! juli t/m september 2011
Bart Vromans april t/m juni 2011
Florence Fernhout eind januari t/m maart 2011
Uit eigen collectie: W.B. Tholen januari 2011
Collectief van 10 internationale Grafische Kunstenaars: 'Of Fishes and Birds' 16 november tot 30 december 2010
Margreet Mossel: 'Puur natuur!' 1 oktober tot 12 november 2010

De tentoonstellingen kunnen afzonderlijk bezocht worden of in combinatie met een bezoek aan het overige deel van het museum.

4.3.3 Educatieve taken en evenementen

Een belangrijke taak is de jeugd kennis te laten maken met het cultuurhistorisch erfgoed uit hun naaste omgeving. Een bezoek aan het Drukkerijmuseum kan ertoe leiden dat er bij de jongelui interesse wordt gewekt voor museumbezoek elders en voor het grafische vak.

Elk jaar wordt meegedaan aan de actie 'Oktobermaand Kindermaand'. Tijdens deze activiteit hebben kinderen tot 12 jaar onder begeleiding, gratis toegang tot het museum. Voor de kinderen zijn er dan verschillende activiteiten: speurtocht aan de hand van een vragenlijst, papier scheppen

enz. Op aanvraag worden er kinderfeestjes gehouden en kunnen kinderen in de Kinderdrukkerij daadwerkelijk aan de gang met verschillende druktechnieken.

Voor scripties, werkstukken en het houden van spreekbeurten is er informatiemateriaal aanwezig. Tevens kan via de website (www.drukkerijmuseum-meppel.nl) informatie ingewonnen worden. Voor basisschoolleerlingen is educatief materiaal ontwikkeld en beschikbaar. Doel is dit materiaal uit te breiden en te actualiseren.

Tevens organiseert het museum een aantal jaarlijks terugkerende activiteiten zoals:

Kaarslichtavond

Uitreiking Koppermaandagprent

4.3.4 Publicaties

Bij tentoonstellingen of bijzondere evenementen wordt een persbericht rondgestuurd. De 'Vrienden van het Drukkerijmuseum' krijgen jaarlijks informatie over de gang van zaken binnen het museum. In een nieuwsbrief wordt bijvoorbeeld verwezen naar nieuwe aanwinsten.

De vrijwilligers worden o.m. op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen van het museum door middel van een interne nieuwsbrief.

Er is een algemene informatiefolder die jaarlijks wordt verspreid bij VVV's, campings, hotels enz. Voor specifieke doelgroepen zijn (en worden) folders ontwikkeld, zoals voor donateurs en sponsoren, kinderen, arrangementen enz.

4.3.5 Taken op het gebied van gastvrijheid

De medewerkers proberen door persoonlijke aandacht het de bezoekers naar de zin te maken. Een groepsbezoek is vaak onderdeel van een 'uitje' waaraan men een zinvolle invulling wil geven. De taak van het museum is hierop in te spelen en te zorgen dat het een gezellige, leerzame gebeurtenis wordt. Koffie, thee en frisdrank zijn verkrijgbaar.

Er is een bescheiden winkel die zich bevindt in de ontvangstruimte. In de loop der jaren is het assortiment in de winkel uitgebreid. In 1998 is nieuw meubilair voor de ontvangst- en videoruimte aangeschaft. In het voorjaar van 2010 is het meubilair in de Houwinkzaal vervangen. De reacties na een bezoek aan het museum zijn in het algemeen zeer positief. Men staat versteld van wat er te zien is. Dit had men niet verwacht. Daarnaast heeft men ook voor de medewerkers in het algemeen grote waardering.

Het ligt in het voornemen van het museum om vanaf 2012 de klanttevredenheid te gaan inventariseren door middel van enquêtes. Op deze manier probeert men nog beter in te spelen op de wensen en behoeftes van de bezoekers.

4.3.6 Marketing en public relations

Het Drukkerijmuseum onderscheidt de volgende doelgroepen:

- Individuele volwassenen.

- Kinderen.
- Gezinnen.
- Groepen (ouderenverenigingen (ANBO, KBO, PCBO), Vrouwen van Nu, personeelsverenigingen, verzorgingstehuizen, families, scholieren en studenten.
- Scholen: basis- en voortgezet onderwijs, grafisch onderwijs, universiteit/hogeschool.

Voor de public relations van het museum zijn van belang:

- Het lidmaatschap van de Nederlandse Museumvereniging.
- Het lidmaatschap van de Federatie Drentse Musea en Oudheidkamers (nu: Drents Plateau). Deze Federatie behartigt de belangen van de musea in Drenthe. Zij geeft onder meer i.s.m. de Friese en Groningse Federatie en Noordwest-Duitsland, jaarlijks het Museummagazine uit.
- Samenwerking met de plaatselijke en regionale VVV's.
- Het verspreiden van folders die naar het Drukkerijmuseum verwijzen.
- Eigen website (www.drukkerijmuseum-meppel.nl).
- Promotie via websites van derden.
- Advertenties in organen van verenigingen, bedrijven e.d.
- Promotie via de regionale radio en televisie. en in regionale bladen.
- Vermelding op diverse informatieve websites, o.m. voor kinderfeestjes, dagjes uit, exposities enz.
- Deelname aan Bus-Idee (beurs ten behoeve van busondernemingen) en boeken- of ambachtelijke markten
- Deelname aan het jaarlijkse Landelijke museumweekend.
- Deelname aan de Culturele Uitdag Drenthe.
- Deelname aan Oktobermaand Kindermaand.

Voortdurend is men bezig nieuwe activiteiten te ontwikkelen dan wel bestaande activiteiten uit te breiden. Ook verleent het museum medewerking aan activiteiten die door derden worden georganiseerd, bij voorbeeld Donderdag Meppeldag, CKV-dagen, taxatiedagen enz.

5. **BEDRIJFSVOERING**

5.1 **Huisvesting en veiligheid**

Het Drukkerijmuseum Meppel is gehuisvest in een monumentaal pand aan de Kleine Oever 11 in Meppel en bestaat uit de volgende ruimtes:

Begane grond

- Ontvangst- en winkelruimte
- Kantoor manager
- Handboekbinderij
- Houwinkzaal (expositiezaal en tevens kantine)

Eerste etage

- Handzetterij
- Machinezetterij
- Drukkerij
- Steendrukkerij/Offsetdrukkerij

Tweede etage

- De mens en zijn tekens (permanente tentoonstelling)
- Papier scheppen
- Kinderdrukkerij
- Reprografie

Derde etage

- Bibliotheek
- Depot

Het gebouw is rolstoeltoegankelijk en voorzien van een invalidentoilet en een lift, zodat ook mindervaliden en rolstoelgebruikers de diverse etages gemakkelijk kunnen bereiken.

Het gebouw voldoet aan de veiligheidseisen, welke regelmatig door de brandweer worden gecontroleerd. Verder is er een inbraakalarm aanwezig, dat in rechtstreekse verbinding staat met een beveiligingsbedrijf.

Het museum beschikt over een up to date calamiteitenplan en heeft uiteraard de beschikking over meerdere nooduitgangen en de noodzakelijke brandblusapparatuur.

5.2 **Personeel en organisatie**

Het Stichtingsbestuur bestaat uit een oneven aantal leden (bij voorkeur 7). De functies van voorzitter, secretaris en penningmeester worden onderling binnen het bestuur geregeld.

De dagelijkse leiding is in handen van 2 (betaalde) parttime medewerkers.

- Een manager, belast met de dagelijkse leiding van het museum en personele zaken betreffende de vrijwilligers.
- Een assistent, belast met administratieve werkzaamheden en receptie.

Het bestuur vergadert maandelijks en van deze vergaderingen worden notulen gemaakt.

De groep vrijwilligers is vrij constant rond de 35 personen.

Met de vrijwilligers wordt een overeenkomst afgesloten en het museum beschikt over een vrijwilligersbeleid waarin de volgende zaken zijn opgenomen:

- Op welke plekken in de organisatie zitten vrijwilligers en hoe worden ze geworven?
- Welke taken en verantwoordelijkheden hebben vrijwilligers?
- Wie stuurt de vrijwilligers aan en hoe?
- Hoe worden nieuwe vrijwilligers begeleid?
- Wat voor voorzieningen zijn er voor vrijwilligers (inspraak, een vrijwilligersovereenkomst, scholing, loopbaanbegeleiding, onkostenvergoeding, een goede werkplek, een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering)?
- Welke onkosten kunnen vrijwilligers vergoed krijgen?
- Wat kan de organisatie bieden op het gebied van beloning en waardering (uitstapjes, verjaardagen etc.)?

Regelmatig vindt vrijwilligersoverleg plaats en deze bijeenkomst wordt voorgezeten door een vrijwilliger. Ook van dit overleg worden notulen gemaakt en er vindt terugkoppeling plaats naar het bestuur.

Een vertegenwoordiger van het bestuur en van de vrijwilligers voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met de vaste, betaalde medewerkers. De manager doet dit met de vrijwilligers. Het beleid zal er in de komende jaren op gericht zijn om een nieuwe generatie vrijwilligers op te leiden en in te wijden in de geheimen van het grafisch ambacht.

5.3 Automatisering

De collectie is geheel gedigitaliseerd en de doelstelling is om dit in de komende tijd om te zetten naar een database. Het museum beschikt over een eigen website, welke onder de verantwoordelijkheid van de PR-commissie valt.

5.4 Verzekeringen

Het pand is verzekerd tegen brand. Voor de medewerkers geldt een collectieve ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering. Deze verzekering wordt gratis aangeboden door de gemeente Meppel.

De museumcollectie inclusief de in bruikleen verkregen objecten, zijn verzekerd. Bij tijdelijke tentoonstellingen worden de tentoongestelde werken apart verzekerd.

5.5 Financiën en begroting

De financiële situatie van het Drukkerijmuseum wordt in de afgelopen jaren gekenmerkt door een solide beleid. De financiering vindt plaats door een substantiële subsidie van de gemeente Meppel. Daarnaast is een jaarlijkse financiële ondersteuning vanuit zowel het lokale als nationale bedrijfsleven. Tevens wordt het museum door een aantal bedrijven ondersteund in de vorm van

giften in natura, zoals drukwerk, vormgeving, papier en andere materialen. Belangrijk voor het museum zijn ook de donateurs, gebundeld in de groep “Vrienden van het Drukkerijmuseum”, die met hun jaarlijkse bijdrage een deel van de exploitatie van het museum voor hun rekening nemen. Verder bestaan de inkomsten uit entreegelden, winkelverkoop en consumptieverkoop.

Voor bijzondere projecten en activiteiten worden fondsen geworven alvorens daarmee van start te gaan. Dit heeft ertoe geleid dat de financiële situatie van het Drukkerijmuseum tot nog toe een positieve begroting te zien heeft gegeven en de verwachting voor de komende jaren is ook positief.

De jaarlijkse begroting wordt in samenspraak met een accountantskantoor opgesteld, evenals het opstellen van de jaarstukken en de boekhouding.

Meerjarenbegroting

	2011	2012	2013	2014	2015
Inkomsten					
entreegelden en verkopen	€ 13.000	€ 14.300	€ 15.700	€ 17.300	€ 19.000
donaties en sponsoring	€ 6.000	€ 6.500	€ 7.000	€ 7.500	€ 8.000
subsidie	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
rente en overige opbrengsten	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
totaal	€ 45.300	€ 47.100	€ 49.000	€ 51.100	€ 53.300
Uitgaven					
lonen en salarissen	€ 10.900	€ 11.500	€ 12.000	€ 12.600	€ 13.000
overige personeelskosten	€ 6.400	€ 6.750	€ 7.100	€ 7.450	€ 7.800
afschrijvingen op vaste activa	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
huisvestingskosten	€ 11.000	€ 11.500	€ 12.000	€ 12.500	€ 13.000
verkoopkosten	€ 7.150	€ 7.500	€ 7.800	€ 8.100	€ 8.400
algemene kosten	€ 4.500	€ 4.750	€ 5.000	€ 5.250	€ 5.500
rentelasten e.d.	€ 3.300	€ 3.300	€ 3.300	€ 3.300	€ 3.300
totaal	€ 44.750	€ 46.800	€ 48.700	€ 50.700	€ 52.500
resultaat	€ 550	€ 300	€ 300	€ 400	€ 800

5.6 Actieplan

Doelstelling	Planning
Opleidingsplan opstellen voor staf en vrijwilligers op het gebied van beheer, registratie en documentatie	1ste kwartaal 2012
Vervaardigen database voor registratie	1ste kwartaal 2012
Instellen technische commissie	januari 2012
Klanttevredenheidsonderzoek instellen	3e kwartaal 2012

Calamiteitenplan afronden	januari 2012
Beleidsplan vrijwilligers afronden	januari 2012
Aanpassen inbraakbeveiliging	half 2012
Aanpassen brandbeveiliging	half 2012
Opstellen PR en marketingplan	jaarlijks
Opstellen jaarwerkplan	jaarlijks
Aanschaf thermohygrometer en implementatie	januari 2012